

HAYATIN ANLAMI

Dün 5. sınıf öğrencilerinin bir kısmı ile fevkalade bir ders yaptım. Yılın ilk dersi, ben, felsefenin ne olduğundan ve bir kimseyi niçin ilgilendireceğinden söz ettim. M. Lipman'ın *Harry Stotlemeier'in Keşfi* isimli eserini III. Bölümünü okumayı planlamıştım. Muhtemelen *düşünceler* ve *düşünme* üzerine konuşacaktık. Bu sınıf, esnekliğin olduğu sınıflardan biriydi. Felsefeden genel olarak bahsetmeye başladığımda, bir öğrenci elini kaldırıp ve “Bir sorum var”. Niçin bu kadar çok çalışıyoruz? Ve para hakkında bu kadar endişeleniyoruz? Bir gün öldüğümüzde işi, yiyeceği ve barınağı ne yapacağız? Esas, mesele sorun ne?” Öğrenciden gelen servete ilişkin belirtilen sorular aşağıdadır:

- ❖ Niçin paraya ihtiyaç duyuyoruz?
- ❖ Niçin değiş tokuş takas yapmıyoruz?
- ❖ Zaman nedir?
- ❖ Niçin onu bölümlüyoruz, dilimliyoruz?
- ❖ Her şey nasıl başladı?
- ❖ İnsanlar için yeryüzü nasıl bu kadar mükemmel?
- ❖ Niçin yazarak iletişim kuruyoruz?
- ❖ Tüm bu kelimeler nasıl icat edildi?
- ❖ İsimleri nerden gelir?

Hangi sorudan tartışmayı başlatacağımıza dair oylama yapmayı önerdim. Çoğunluk, “Her şey başlangıçta nasıldı?” sorusunda karar kıldılar. Bizler de, bu soru ve bununla ilgili konuları ele alan Lipman'ın eserinin 13. Bölümünü okuyarak başlamayı kararlaştırdık. Birkaç sayfada okuduktan sonra, öğrenciler yoktan bir şeyin meydana gelip gelmeyeceğini merak etmeye başladılar? Dünyanın bir başlangıcı varsa, bir noktada mevcut olmaması gerekirdi ve nasıl *hiçten* bir şey meydana gelebilmektedir? Bazı öğrenciler de başlangıç için tahayyül edilmesinin güç olmadığını düşündüler. Bir öğrenci sayılarının başlangıcı ve sonunu olmadığına işaret etmesine rağmen bazı öğrenciler, Allah'ın dünyayı yarattığını fakat Allah'ın nereden geldiği problemini bu görüşün çözmediğini ileri sürdüler.

Tartışma halkasındaki diğer bir öğrenci; yaşamıma ilişkin düşündüğüm iki sorum var:

1. Öldüğümüz zaman ne olur?
2. Bir gün ölüp gideceksek yaşamın önemi ne?

Diğer öğrenci; ölümden sonra vuku bulan suret ve mekanlarda, öldükten sonra hatıralara sahip olabilmek için yaşandığını düşündüğünü belirtti.

Bir diğer öğrenci sessizce elini kaldırarak: “Bizler Allah'ın birer tecrübeleriyiz”. Allah, ne yapacağımızı görmek için insanları yarattı: gezeğene ve kendimize zarar vereceğimize veya vermeyeceğimize. Bizler (olumsuz işleri yaparsak), Allah başka yerlerde başka varlıklar yaratır ve daha iyi işler yapıp yapmayacaklarını görür”.

Bu noktada bizler, zamanın dışındayız ve bizler “Tüm bildiklerimiz, yaşadıklarımız ise ve sonra öleceksek, esas mesele ne?” sorusuyla gelecek dersimizi başlatma konusunda anlaştık.

Jana Mohr Lone

Türkçesi: Rahman Rehāvī